Hallituksen esitys eduskunnalle lasten ja nuorten terapiatakuuta koskevaksi lainsäädännöksi

Asiantuntijapuheenvuoro: Riikka Korja

UNIVERSITY OF TURKU

Riikka Korja

Turun Yliopisto

- Kehityspsykologian professori
- Lasten ja nuorten mielenterveyden ja oppimisen huippututkimusyksikön tutkimusryhmän johtaja
- Lasten ja nuorten erikoispsykologikoulutuksen vastuuprofessori
- Psykoterapiakoulutuksen kaksiportaisuuden suunnittelutyöryhmän puheenjohtaja

Yksityinen ammatinharjoittaja

- Psykoterapeutti, Psykologi: Pienten lasten vanhemmat, Terapiatalo Sointu
- Työnohjaajana hyvinvointialueilla:
  - vauvaperhepsykologit, koulupsykologit ja lasten perustason mielenterveyspalvelujen psykologit, erikoissairaanhoidon pikkulapsipsykiatria

Lapsen ja nuoren mielenterveyden hoitaminen

- **Lapsen ja nuoren mielenterveys on aina kytköksissä kasvuympäristöön**
  Pienet lapset: Perhe, Varhaiskasvatus, Päivähoito
  Isot lapset ja nuoret: Perhe, Koulu, Digiympäristö, Kaverisuhteet, Harrastusyhteisöt
- **Oireiden hoitaminen yksinään on hyvin harvoin riittävää!**
  - Jos yhteen oireeseen saadaan helpotusta siirtyy se toisaalle ellei oireilun taustalla olevia asioita saada kuntoon
  - **Lapsen mielenterveyttä ei voida hoitaa tuloksellisesti ilman että myös lapsen kasvuympäristössä tapahtuu muutos**
- **Mitä pienempi lapsi sitä suurempi rooli ympäristöllä on hoidossa!**
- Ympäristön muokkausta ja tukitoimia tarvitsevat yhtä lailla mielenterveys-ongelmista kärsivät kuin ns neuropsykiatrisista häiriöistä kärsivät lapset ja nuoret

Oirekeskeisten ja/tai manualisoitujen psykososiaalisten hoitomallien / pakettien edut:

- Näiden parissa tehty kehittämistyö Suomessa monelta hyvää!!! NÄITÄKIN TARVITAAN OSANA KOKONAISVALTAISTA HOITOVALIKKOA!
- Fokusoituja
  - Vaikuttavuus helpomminen mitattavissa
  - Tasalaatuisuus
  - Hyviä välineitä jo pätevien ammattilaisten osaamisen tueksi
- Erityisesti matalan kynnyksen palveluissa ja oireilun alkuvaiheessa toimivia
- TAI toisalta vakavampien oireilujen tilanteissa systemaattisia fokusoidut hoitomallit todettu hyviksi
  - Esim syömishäiriöt ja vakavat traumat

Liiallisen oirekeskeisyyden ja manualisoitujen hoitojen riskit:

- **Medikalisoituminen – terapiapuheen laajeneminen myös sellaisille alueille joihin se ei kuulu**
  - Mielenterveyden haasteiden taustalla olevien rakenteellisiin tekijöiden ohittaminen esim kiusaaminen koulussa, yksinäisyys, lapsiperheköyhyys ja sosiaaliturvan kysymykset
- **Mielenterveyshäiriöiden ylidiagnosointi merkittävä ongelma jo nyt!**
  - Tavanomainen kehitykseen kuuluva reaktio toimimattomaan ympäristöön tulkitaan oireiluksi → hoidetaan turhaan ja nimetään sairaudeksi
- **Lapsi ja nuori jolla on todellisia vakavia mielenterveysoireita ei saa sitä tukea, jota tarvitsisi**

Mielenterveyden hoitaminen lapsilla ja nuorilla Mitä tarvitaan?

ARVIOINNIN MERKITYS SUURI:

Oikea-aikaisuus ja kohdentamisen tärkeys

- Mikä on ensisijaista?
- Miten kohdentaa tuki ja hoito tehokkaasti oikeisiin juurisyihin ja voimavaratekijöihin?

ONKO HOIDON TARPEEN ARVIOINTIIN RIITTÄVÄT RESURSSIT:

- nykyiset lääkäriresurssit riittävät?
  - Psykologien roolin vahvistaminen myös hoidon arviointi- ja päätöksentekotyössä

Mitä tarvitaan?

- **Meillä on jo osaajat:** Psykologit, Sosiaalityöntekijät, Psykiatriset sairaanhoitajat, Lasten/nuorisopsykiatrit, Erityisopettajat, Toimintaterapeutit, Sosiaaliohjaajat, Puheterapeutit yms
- **LISÄÄ OLEMASSA OLEVIA AMMATTILAISIA TEKEMÄÄN HOITOTYÖTÄ!**
  - **Työn sisällön kohdentaminen**
- **EI TARVETTA UUSILLE AMMATTINIMIKKEILLE TAI PALVELUMUODOILLE**
- Olemassa olevan ammattihenkilöstön kokonaisvaltaisten interventio/terapiataitojen vahvistamista
- Moniammatilliset työryhmät sekä perustasolle lähelle lapsen arkea että erikoistuneemmat työryhmät erikoissairaanhoitoon ja sosiaalihuoltoon

Interventio/terapiataitojen vahvistaminen

- **Psykoterapiakoulutuksen kaksiportaisuuden myötä tarvittava interventio-osaaminen saadaan entistä vahvemmin osaksi perustutkintoa**
  - Suunnitelmat esim psykologian maisterin tutkintojen osalta jo pitkällä
  - Yksittäiset manualisoidut menetelmät ovat TÄRKEÄ MUTTA PIENI osa tätä opetusta ja taitokokonaisuutta
- **Koulutuksen koordinaatio ja ohjaus tulee säilyttää yliopistoilla, joilla on jo nyt tarvittava osaaminen**
  - Yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa
- **Perustutkinto-opetuksen ja täydennyskoulutuksen resurssien vahvistaminen** → pienillä lisäyksillä mahdollista vastata interventiotaitojen opettamiseen

Mikä lasta ja nuorta auttaa eniten?

- **Lapsen ja nuoret tarvitsevat ensisijaisesti kuulemista, kohtaamista – aikuista joka on kiinnostunut juuri heistä!!**
- Hyvä vuorovaikutus ja yhteistyösuhteen toimivuus on tärkein tekijä
  - se on todettu myös kaikkia terapeuttisia tukimuotoja yhdistäväksi tärkeimmäksi tuloksellisuuden osatekijäksi
  - Myös muissa lapsen kasvuympäristöissä tärkein hyvinvointia lisäävä tekijä!!!!